

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Guardar les formes

PERFIL

FINS ARA INÈDITA EN CATALÀ, RACHEL CUSK ÉS UNA DE LES NOVEL·LISTES ANGLESES MÉS CONTROVERTIDES DE LES ÚLTIMES DUES DÈCADES. AMB 'SEQÜELA', ASSAIG SOBRE EL SEU DIVORCI QUE PUBLICA LES HORES, VA DIVIDIR LA CRÍTICA BRITÀNICA

IRENE
PUJADAS

A la pel·lícula *Turist (Força major)*, de Ruben Östlund, una família de vacances als Alps veu, des d'un restaurant, una allau que sembla que els caurà a sobre. Enmig del pànic general la dona protegeix els dos fills i busca el marit, però aquest ha fugit per camés. Torna després, quan ja s'ha vist que era una falsa alarma. Tot i fer com si res (són suecs), la família no pot tornar a la normalitat. El pare, l'autoritat i la protecció, ha trencat una mena de pacte. A *Seqüela*, unes memòries sobre el seu divorci, Rachel Cusk investiga què passa quan es trenca una altra promesa troncal: la del matrimoni.

Seqüela és el temps desordenat que hi ha entre la fi d'una cosa i el començament de la següent. És el dol de després del divorci, la nova normalitat. Ara la narrativa famili-

ar ja no dona forma a l'existència: "La forma és seguretat i empresonament alhora, protector i falsari: la forma, al capdavall, dissimula la veritat". Com es viu, als marges de l'autoritat matrimonial? Cusk, *misfit*, observa la seguretat del món d'abans i sent que ella i les seves filles estan desamparades: "Som més del món, en la seva perillosa confusió, la fragmentació, la llibertat".

Qui busqui una narració ordenada sobre un divorci que miri cap a una altra banda. L'escriptura és tan fragmentada com la seva narradora, un escampall de peces. Tot són retalls d'històries: salta del nou llogater a l'extracció d'un queixal, de la traïció de Clitemnestra (mata el seu marit, Agamèmnon) a unes vacances horribles, de la traïció d'Agamèmnon (mata una de les seves filles, Ifigènia) a l'Anglaterra medieval. Cusk barreja gèneres i evita que reduïm la seva història a un únic relat, perquè *Seqüela* va d'això: del caos després del cataclisme, l'absència de formes.

Contenció versus passió

És una manera intensa d'explicar-ho, però és que justament el teló de fons del llibre és la lluita entre la contenció cristiana i la passió desenfrenada de la Grècia antiga. Cusk culpa el cristianisme de molts problemes; sobretot, de les formes que cal guardar en pro de la supervivència de la família. Tot li sembla una mentida. Mentre que a la Grècia antiga la sang es vessava a tort i a dret, ara es guarden les aparences. Agamèmnon sacrifica la seva filla Ifigènia per aconseguir el favor d'Àrtemis, però Déu només necessita que Abraham estigui disposat a matar Isaac, no cal que ho faci. La seqüela de Cusk és visceral i punt. L'ac-

SEQÜELA
RACHEL CUSK
LES HORES / LIBROS
DEL ASTEROIDE
TRADUCCIÓ DE
CARMÉ GERONÈS
160 PÀG. / 17,90 €

para la necessitat de quedar-se les filles. Són meves, li diu al marit. I tu et dius feminista!, li recrimina ell. I potser té raó, pensa ella.

Davant la visió de tot de famílies idíl·liques anant en bicicleta, les tragèdies gregues es presenten com "l'equivalent intel·lectual d'un bon trago coll avall". Així que Cusk afluixa la brida i deixa que les passions cavalquin lliures, a la grega. ¿És egocèntrica i entotsolada? Sí. ¿S'arrebossa en els seus sentiments, els magnifica? Sí. Però bona part de la literatura contemporània va d'això. Tot i que prefereixo la Cusk novel·lista, perquè és més subtil a l'hora de destapar el que s'amaga sota la superfície, a la Cusk assagista de *Seqüela*, s'hi entra com un bon trago coll avall, també, i es gaudeix del seu ull clínic, la seva capacitat d'abstracció i la seva intel·ligència demolidora. L'últim capítol, novel·lat des de la perspectiva de l'*au pair* que presència el divorci, confirma que mai no pots veure els drames dels altres.

Publicat el 2012, la recepció britànica del llibre va ser molt espinosa. La crítica de l'obra va desplaçar-se a la crítica moral de l'autora. És va jutjar Cusk de narcisista, arrogant, pretensiosa. Una peça que la titllava de "brittle little dominatrix" va guanyar el Hatched Job of the Year, un premi britànic a la crítica més demolidora de l'any. El més curiós de la recepció és que confirma, en certa manera, el binomi grec-cristià de Cusk: se la titllava d'haver-se excedit, de no haver guardat les formes. Cusk no va tornar a escriure res en anys. Va sortir d'aquest silenci amb la trilogia de ficció *Outline* [en castellà, a Asteroides]: una nova manera d'afrontar la subjectivitat en què el subjecte, curiosament, és quasi invisible. ♡

RACHEL CUSK INVESTIGA QUÈ PASSA QUAN ES TRENC LA PROMESA TRONCAL DEL MATRIMONI I SENT QUE TANT LES SEVES FILLES COM ELLA ESTAN DESEMPARADES

PERE TORDERA

L'humor negríssim i brillant d'Irene Márquez

XAVI
SERRA

La dimissió de bona part de la plantilla de dibuixants d'*El Jueves* arran de la censura editorial d'una portada crítica

amb la monarquia va ser un trauma per a la revista del qual, sis anys després, segurament encara no s'han refet. Però en perspectiva també cal valorar el costat positiu de la debacle: obrir les portes del setmanari d'humor gràfic de referència a una nova generació d'autores, la majoria sorgida d'Instagram. Amb Mamen Moreu, Raquel Gu, Ana Belén Rivero, Maribel Carod i Marta Masana *El Jueves* no només guanya diversitat, també qualitat. L'última a incorporar-s'hi és Irene Márquez, que ja

porta uns anys publicant a la revista tires, historietes i reportatges en vinyetes que l'editorial Outsider ha recopilat juntament amb una molt generosa selecció de material inèdit a *Esto no está bien*, que confirma l'autora de Granada com la gran revelació de l'humor gràfic espanyol, un diamant en brut de mala bava que xipolleja alegrement en els límits del bon gust marcant un perfil incorrecte en la línia de franc tiradors com Paco Alcázar i Ivan Brunetti.

L'humor de Márquez no és negre, és negríssim i macabre, però sobretot molt divertit: una de les tires de la sèrie

Te has pasado arrenca amb la panoràmica d'un autobús accidentat i tot de cadàvers escampats; després veiem el cos inert d'un nen en una bossa de cadàvers i, finalment, una policia comentant-li a una altra "Que bufó aquest! De debò que estic desitjant ser mare". No hi ha res sagrat per a Márquez, que en només tres vinyetes deixa en xoc el lector amb sortides de tot tan hiperbòliques que desencana la mandíbula. Val a dir que no sempre encerta el tret amb la mateixa punteria, però aquest és també un dels atractius d'*Esto no está bien*: observar l'evolució d'una autora en el procés d'acabar de definir el seu estil, experimentant i provant nous camins. Això ho subratlla la meravellosa edició en forma de caixa a l'estil de *Building stories* que ha fet Outsider aprofitant la varietat de formats dels treballs de Márquez per incloure-hi còmics de diferents mides, un desplegable, postals i un pòster. Així, l'humor *gore* de les tires de *Te has pasado* conviu amb els comentaris satírics dels seus reportatges per a *El Jueves* (un prodigi d'ironia i incorrecció) i el calaix de sastre d'historietes curtes d'*Otros*, que apunten registres molt interessants. Cal ser molt cec per no veure en Irene Márquez el futur de l'humor gràfic espanyol, sobretot del vessant més salvatge i punk. ♡

AUTSIDER

ESTO NO ESTÁ BIEN
IRENE MÁRQUEZ
AUTSIDER CÒMICS
160 PÀG. / 22 €